

Milan Dedinac

(1902 - 1966)

Šlesko bdenije

Da nije još ove noći
da nam sećanja ugasi i mutne ove žudi,
da nije još ove noći
nikad ti, družo, ne bih mogao doći,
zalud bi čekala moj korak da te iz
samoće razbudi!

Da nije još ove noći
da nam nebo sklopi, ovo grdno, i naše oči,
da nam ove noći nije
zar bih još znao kakve su tvoje oči,
zar bih se sećao kakve sve boje krije
nebo Srbije?

Da nema još noći ove
da nam javu uspava i bistre probudi snove,
da ove noći još nema,
nikad, ah nikad Morava protekla ne bi
između ovih žica,
i zar bi ikad, u pustoj ovoj Šleskoj
zalistala lipa, do oblaka golema,
i u granju njenom zapevala ptica!

Da noći ove još nema!...
- Šta sužnju crnom ostaje?

Noć neka dovek traje!...

Noć duža od snova

Pevam da mi dan ovaj ne ode u priviđenja.

Tol'ko se minulog leta srušilo sunčanih jata,
toliko zvezdane vatre u oči prazne od bdenja,
da obnevideh odjednom pod pljuskom ognja i zlata
i glava mi se pomuti od nenadnog pomračenja.

Pa tek što sam sveo oči da se od bola umire,
zaiskah opet da vidim, još jednom, visoke boje,
al Sunca više ne beše: crni se koluti šire
i samo na obalama iskre se poslednje roje.

Ne znadoh da je s vidika odavno Sunce klonulo,
jer skitah spuštene glave jedino bleskom zanesen,

i ne slutih a je leto u svoju sen utonulo,
da je noć duža od snova i da se smrkнула jesen.

Pa prihvatih se za granu, tražeći od nje spasenja.
'Grana je, grana je!' - šanuh. O, našto ta
iskušenja?

Nasmej se da ti dan ovaj ne ode u priviđenja!

Nebeskih svjetlila nema, al pomrčinom ne bludim,
jer sam tog zlatnog leta toliko sjaja skupio
da mi se već kazivalo da mesto zora ja rudim
i da svud razlivam sjajnost koju sam s neba upio.

Budim se, a iz mog tela, gle, svetlost sama izvire!
Pođem li, pod mojim hodom zračna se staza stvara,
preda mnom sva ustreperi, ali već za mnom umire,
a istkana je od mora, i sva je od nebeskog žara.

Izdignem ruku ka nebu - u tavnom srcu svemira
novoizniklo sazvežđe od moje šake zablista.
Oslonim li se na stablo, zapitam se pun nemira
da l krošnja mog krvotoka il srebrom maslina lista.

Ko kuca? Je li to damar u grani jesenjeg zrenja,
il moje udara srce, već ludo od uzbuđenja?

Pa ridaj da ti dan ovaj ne ode u priviđenja!

I vidim da, osim mene, svuda zare iz polutame
dozivi, bilje i stenje, i luče svetlost ko u snu.
I plime morske promatram kako se varniče same
i dime sumpornim sjajem kad međe kopna zapljusnu.

Sve što se napilo sunca - rasipa zračenja noću.
Glas prhne, a za njim sjaji, još dugo, drhtava struna.
Kroz lišće mraka buktu po grumen Sunca u voću,
a mesto Meseca greje svakog drveta kruna.

Negdašnja sazvežđa više s neba dažditi neće,
al druga, okolo mene, sada nad zemljom lete:
iz tame smokve i nara zvezdano kolo uzleće
i mladu Putanju Mlečnu maslina od granja plete.

Varnicu hvatam u letu, sav skrhan s nepoverenja:
svitac mi na dlanu gori. Ne, neće ja snoviđenja!

Zastrepi da ti dan ovaj ne ode u priviđenja!

Kamen li dohvatim rukom - iskra u njemu sneva,

i tinja u svakom cvetu po jedan ugarak skriven.
Žut odsjaj ilinskih munja u grudima mi još ševa
i sav sam od mesečine i sav od sunca saliven.

I vidim: gube se međe između noći i dneva,
Moj život, zvezde i bilja prominu u magnovenju,
al istrajaću sve dotle dok sjaj iz mene izgreva
da opet prigrlim Sunce pri njegovome rođenju.

Ja ću ga čekati mirno da put prevali do mene,
no ako mi pre te zore crn dvojniki Sunčev zasja,
pašću u njegovoj senci pod kojom sve mre i svene,
al umiranje će moje i njegov mrak da obasja.

Pa zato ne strepim više od potpunog uništenja,
jer mojim prestankom zračim i Sunčev dvojniki se
menja

...I pevam da mi čas ovaj ne ode u priviđenja.

Trava u snu i na javi

Tri noći, tri puna dana opčinjen bejah od trave
Mesto Meseca i Sunca, druga sad gledah znamenja,
i saznadoh da sagreših sa soje mahnite glave
što ljubljah dosada samo čari neba i kamenja,

a travu poznavo nisam. Tri dana, tri teške noći
rasla je meni kroz snove, na javi ta ista mora,
pa strepeh već da mi lice, u zloslutnoj toj samoći,
ah, neće nikada više zracima umiti zora.

Tri noći, tri puna dana minuše bez sveta žarka,
i ja ga uzalud čekah da dom i mene pozlati.
Nada mnom cvetaše samo njegova utvarna varka:
suncokret, mesto Sunca, koji se u nebu klati.

Tri dana, tri teške noći prođe bez sunčeva zraka,
pa mene, zveri i šume obuze predsmrtna strava.
Ispod tog ogromnog cveta koji se širi iz mraka
ja videh da celim svetom svud vlada svemoćno trava.

Do podne svakoga dana iz grdnog kratera cveta
bili su mlazevi trave s hukom iskonskih glečera,
od podne u mrak tog grotla sve trave ovoga sveta
vraćale su se, sumorne, ko zraci Suncu s večera.

U snovima, do ponoći, iz zemlje sam kido travu,
i ne slutih da to čupah, iz nebesa, kišu crnu.
Ali kada na prag stupih da razvenčam san i javu,

mesto toga, preko mene, ponoć kišni plašt ogrnu.

Od ponoći, strasno žuđah da se spasem travnih
čini,
ali zalud! Uzalud sam ja čupao svoje kose,
Od jave mi, i od snova, ostanuo trag jedini:
u ruci sam pritiskao pregršt trave, s kapljom rose.